

خلاصه درس ۲۰ - مطالعات اجتماعی پایه نهم (آرامش در خانواده)

خانواده متعادل: خانواده‌ای است که بتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد. خانواده‌ای که **تواند** وظایف خود را به خوبی انجام دهد دچار آسیب شده است. رابطه چنین خانواده‌هایی با دیگر نهادهای جامعه به مشکل می‌خورد.

اولین گام در راه تشکیل یک خانواده متعادل و سالم، دقت در انتخاب همسر است.

همسرگزینی از دیدگاه صاحب نظران:

صاحب نظران معتقدند که افراد در انتخاب همسر باید به **تناسب و همگونی خود با طرف مقابل** توجه کنند. هر چه افراد از نظر اعتقادات دینی، تحصیلات، اخلاق و روحيات و وضعیت خانوادگی با همدیگر هماهنگی داشته باشند، زندگی‌شان **با دوام‌تر** است.

همسرگزینی از دیدگاه اسلام:

از دیدگاه اسلام، مهم‌ترین عاملی که باید در همسرگزینی به آن توجه کرد، **ایمان و اعتقادات دینی** افراد است. اسلام همچنین در انتخاب همسر بر **اصالت خانواده** تأکید کرده است؛ **اصالت خانواده** یعنی: در خانواده‌ای **صالح و اهل ایمان و تقوا** پرورش یافته باشد.

... و از نشانه‌های خداوند است که برای شما از جنس خودتان همسرانی آفرید تا در کنار آنها آرامش بیابید و انس بگیرید و بین شما رأفت و مهربانی برقرار نمود.
سوره روم، آیه ۲۱
قرآن کریم

سازگاری زن و شوهر در خانواده

از دیدگاه **قرآن** مهم‌ترین هدف ازدواج **برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد** است.

مهم‌ترین عواملی که موجب **ناسازگاری زن و مرد** می‌شوند، کدام‌اند؟

❖ **انتخاب نادرست همسر**

❖ **تربیت و پرورش در دو محیط جداگانه (تفاوت در فرایند اجتماعی شدن و داشتن هنجارها و ارزش‌های متفاوت)**

❖ **تفاوت‌های فردی (داشتن سلیقه‌ها و خلق و خوی متفاوت)**

❖ **تعارض در نقش‌ها (مثلا یک مادر شاغل، هم وظیفه شغلی دارد و هم وظیفه همسری و مادری که باید هر دو را به خوبی انجام دهد که کار دشواری است).**

بهترین شما کسی است که رفتار او با خانواده اش نیکوتر باشد و من در نیکی به خانواده‌ام بهترین هستم.

رسول اکرم (ص)،
سفینه البحار، ص ۴۳۵

چگونه می توان از بروز ناسازگاری ها جلوگیری کرد؟

برخی از کارهایی که به سازگاری زن و شوهر کمک می کند، عبارت اند از:

❖ گذراندن آموزش های خانواده قبل از ازدواج

❖ مشاوره با افراد دارای صلاحیت در زمینه همسرگزینی

❖ رعایت اخلاق و آداب همسرداری

خوش خلقی، احترام گذاشتن به همسر و رعایت ادب، با الفاظ نیکو او را صدا زدن، قدردانی کردن از زحمات همسر، گذشت کردن، بهانه جویی نکردن و نادیده گرفتن مسائل بی اهمیت، پذیرفتن اشتباه خود، عذرخواهی کردن و جبران اشتباه و ...

❖ گفت و گوی صمیمانه زن و شوهر برای حل مشکلات و پیدا کردن راه حل های مناسب

سازگاری والدین و فرزندان

یکی از عواملی که موجب امنیت و ثبات خانواده و گرمی و نشاط آن می شود، وجود فرزندان است.

مزیت خانواده های چندفرزندی نسبت به تک فرزندی:

❖ در خانواده های چندفرزندی تجربه اجتماعی شدن و رشد کودک افزایش می یابد.

❖ کودکان همبازی دارند و دیگر مجبور نیستند با افراد بزرگسال در ارتباط باشند.

❖ در آینده از ارتباطات وسیع خانوادگی و حمایت برادر و خواهر برخوردار خواهند بود و فرزندان شان

نیز عمو، خال، عمه و دایی خواهند داشت. که این شرایط در خانواده های تک فرزندی وجود نخواهد داشت.

حقوق و تکالیف والدین و فرزندان

پدر و مادر وظیفه دارند سرپرستی کودک را به عهده بگیرند و نیازهای او را برطرف نمایند.

فرزندان نیز باید در هر حال به پدر و مادر خود احترام بگذارند.

اطاعت از والدین، (رعایت اخلاق فحش و فحش و فحش و فحش از بی احترامی به آنها در هر شرایط واجب است.

اطاعت از والدین تنها در صورتی جایز نیست که به گناه و نافرمانی از خدا دستور دهند.

چه عواملی موجب ناسازگاری والدین و فرزندان می‌شوند؟

- ✓ برآورده نشدن انتظارات والدین و فرزندان از یکدیگر در دوره‌ای از زندگی (عدم درک متقابل)
- ✓ اختلاف ارزش‌ها و هنجارهای خانه با سایر محیط‌های اجتماعی
- ✓ گفت‌وگوی کم والدین و فرزندان در جوامع صنعتی امروز

چگونه می‌توان از بروز ناسازگاری‌های بین والدین و

فرزندان جلوگیری کرد؟

- ✓ مدیریت کردن اختلاف نظر والدین و فرزندان
- ✓ گفتگوی بیشتر بین والدین و فرزندان
- ✓ ترتیب دادن جلسات مشاوره بین والدین و فرزندان

زندگی خانوادگی، یک دوره طولانی یعنی

از ازدواج تا پایان عمر را در برمی‌گیرد.

در این دوره، ممکن است مشکلات گوناگون از قبیل:

بیکاری، فقر، بیماری شدید و طولانی، فوت یکی از اعضای خانواده یا معلولیت کودک پیش بیاید و شرایط دشواری را برای خانواده به وجود آورد و حتی ارکان خانواده را دچار تزلزل کند.

در این مواقع چه کارها و رفتارهایی می‌توان انجام داد؟

توکل به خدا، صبر و شکیبایی، کمک‌های مالی و اقتصادی به خویشاوندان، مهر و محبت کردن و کمک به رفع مشکلات یکدیگر و ...

صله ارحام:

واژه **صله** از وصل گرفته شده به معنای اتماد و

پیوستگی است.

و **ارحام** به معنای خویشان و نزدیکان.

در فقه اسلامی، کمک کردن به ارحام و خویشاوندان نسبت به دیگران اولویت دارد. **منظور از صله ارحام** این است که افراد به دیدار خویشاوندان خود بروند و از یکدیگر خبر بگیرند. دیدو بازدید همراه با مهر و محبت و کمک مالی به خویشاوندان و .. نیز صله ارحام محسوب می‌شود.